

Kleurverkenning naar de afwerkinggeschiedenis
Groot- en Klein Heidekamp
te Schaarsbergen

Kleurhistorische verkenning Groot- en Klein Heidekamp

Het onderliggende rapport is een verzameling van alle onderzoeken, uitgevoerd aan het exterieur van de verschillende gebouwen. In enkele gevallen is ook het interieur verkend.

2009 Kleurhistorische verkenning Jonker: Gebouwen 10-17-29-64

2013 Kleurhistorische verkenning Ketelhuis gebouw 2

2017 Kleurhistorische verkenning Wevers en Luipers: gebouwen 41-44-47-48-75-E1-P1-P2 Utrecht februari 2017.

2017 Inventarisatie naar de afwerking op de luiken van verschillende gebouwen

Inleiding

Aan de hand van de uitkomsten in 2009 is destijds een kleurenschema opgesteld. Vanwege budgettaire redenen is toen besloten deze kleurstelling op alle vergelijkbare gebouwen toe te passen.

Bij recente verkenningen bleek echter dat met name de afwerking van de luiken toch verschillend is geweest. Sommige luiken hebben een geschilderde zandloper, sommige hebben een geschilderde omranding. De kleuren van deze zijn in een helderder groen uitgevoerd dan bij de verkenning in 2009 is aangetroffen. Ook zijn sommige zandlopers in rood of grijs uitgevoerd. In dit rapport is dit in de plattegrond aangegeven.

De meest gebouwen zijn inmiddels geschilderd, waarbij de luiken ontdaan zijn (gestraald) van de oorspronkelijke afwerkingen. Toch zijn bij een aparte verkenning alle luiken nog eens bekeken en zijn er nog aanwijzingen gevonden over de afwerking. Ook historische foto's konden soms iets vertellen over de luikafwerking.

Om bij een volgende schildersbeurt een juistere afwerking toe te passen, is een afwerkingslijst, per gebouw, toegevoegd.

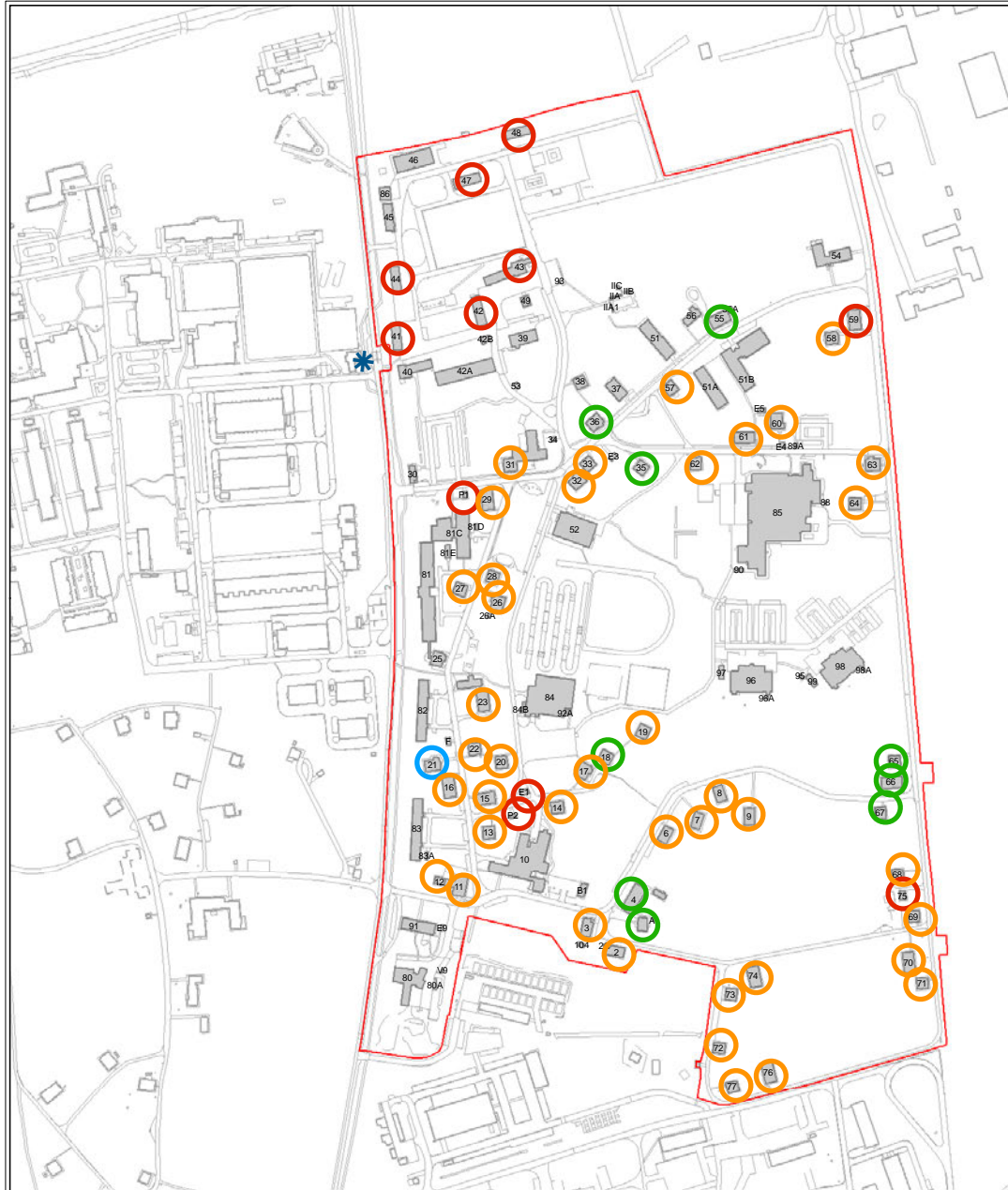
December 2017

Bert Jonker
Restaurator beschilderingen-Kleuronderzoek
Turfmarkt 14
8021 AB Zwolle
0651002079
info@bertjonker.nl

Inhoud

PLATTEGROND GROOT HEIDEKAMP	4
GEBOUW 1	5
GEBOUW 2 - 3	6
GEBOUW 4	7
GEBOUW 5 T/M 17	8
GEBOUW 18 T/M 20	9
GEBOUW 21	10
GEBOUW 22 T/M 33	16
GEBOUW 35 T/M 36	17
GEBOUW 41 T/M 42	18
GEBOUW 43	19
GEBOUW 47 T/M 48	20
GEBOUW 55	21
GEBOUW 59	22
GEBOUW 60 T/M 67	24
GEBOUW 75	25
GEBOUW 76 T/M 77	26
GEBOUW E1	27
GEBOUW P1 - P2	28
KLEIN HEIDEKAMP	
PLATTEGROND KLEIN HEIDEKAMP	30
GEBOUW 1-2	31
GEBOUW 1-29	34
G5	37
LUIKEN	38
LAGENANAYSE LUIKEN	40
STALEN KOZIJNEN	41
GEBOUW 1-3, 1-7, 1-10, 1-14, 1-17, 1-18, 1-19, 1-23	42
DAKPANNEN	43
KELEURENSCHEMA GROOT- EN KLEIN HEIDEKAMP	44

Plattegrond Groot Heidekamp

- exterieur kleurhistorische verkenning
- luiken kleurhistorische verkenning
- in- en exterieur kleurhistorische verkenning
- luiken kleurhistorische inventarisatie

GEBOUW 1 ARTSEPOST

Rijksmonument: monumentnummer 529578

Bouwjaar: 1941

Verbouwingen: 1950, 1964

Bouwgeschiedenis

1941

Bouw als artsenpost (*Sanitäts Gebäude*); dit pand maakt als zodanig deel uit van het kamphospitaal. Het gebouw is *splitterschutzsicher* uitgevoerd (bestand tegen scherfwerking van bommen en granaten, maar niet tegen een directe voltreffer). Het heeft daarom 55 cm dikke buitengevels en een betonnen verdieping- en zoldervloer. De ramen zijn deels voorzien van stalen luiken.

1950

Wijziging indeling achtergevel, verbouwen keuken en badkamer. (zie Bijlage 1: afb. 1-24)

1964

Verbeteren dakconstructie en mogelijk wijzigen indeling zolderverdieping (maken van extra kamers). (zie Bijlage 1: afb. 1-25)

1978

Nog in gebruik.

2015

Gebouw is leegstaand.

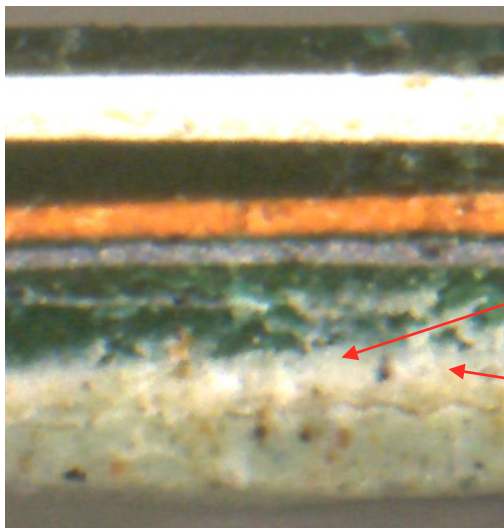
De zandsteen-bepleistering met een gekamde frijnslag is wit geschilderd.

Hier is alleen een verkenning op de luiken uitgevoerd.

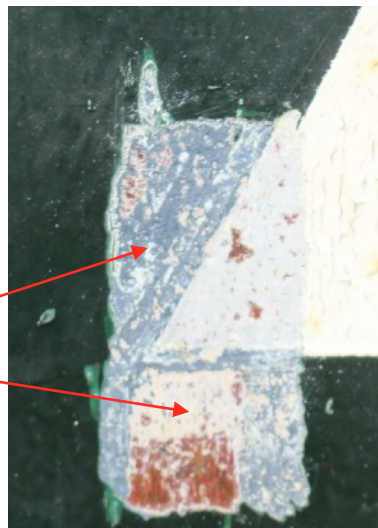
Afwerking op de luiken: op een rode menie is eerst grijze grondering aangebracht. Hierop een witte afwerking met daarop de grijze zandloper geschilderd. Daarna groen geschilderde zandlopers(5X).

Windveren zijn niet onderzocht

laagopbouw zandloper luik

vrijgelegde zandloper luik

Gebouw 2, 3 alleen geïnventariseerd. Geen historische lagen meer aanwezig op de luiken.

Gebouw 2

Gebouw 3

GEBOUW 4 HOSPITAAL

Rijksmonument: monumentnummer 529581

Bouwjaar: 1941

Verbouwingen: 1964, ca. 1980

Bouwgeschiedenis

1941

Bouw als ziekenverblijf (hospitaal) (*Revier-Sanitätsunterkunfts Gebäude*). Het gebouw is *splitterschutzsicher* uitgevoerd (bestand tegen scherfwerking van bommen en granaten, maar niet tegen een directe voltreffer). Het heeft daarom 55 cm dikke buitengevels op begane grondniveau en een betonnen zoldervloer. De ramen zijn deels voorzien van stalen luiken. (zie Bijlage 1: afb. 4-19 - en 4-23)

1964

Verbeteren kapconstructie (aanbrengen dakbeschot) (zie Bijlage 1: afb. 4-24)

Aanpassen van de zuidelijke vertrekken op de verdieping en op de begane grond vernieuwen sanitair en aanbrengen en vernieuwen radiatoren warmwaterverwarming [geen tekening].

ca. 1980

Kleine interne wijzigingen en vernieuwingen; vernieuwen voordeur. Inrichten kamers op het noordelijke deel van de verdieping [geen tekening].

In 1984 nog in gebruik (40B18_4512).

2015

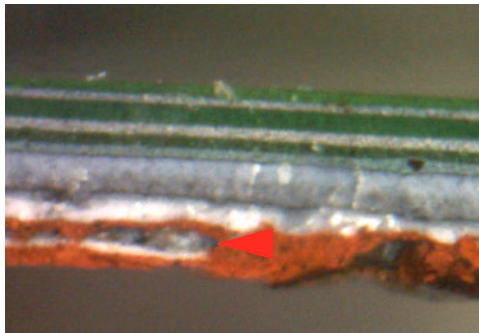
Het gebouw staat leeg

Hier is alleen een verkenning op de luiken uitgevoerd.

Ook hier als eerste afwerking een grijze zandloper op de luiken met een grijs geschilderde achterkant. De deur is niet oorspronkelijk.

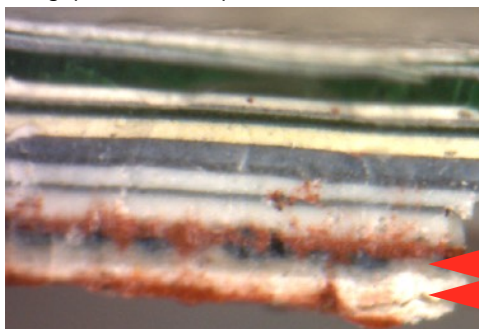
De kozijnen zijn net als gebouw 1, 2 en 3 uitgevoerd in een zandsteen bepleistering met een gekamde frijnslag.

Het metalen kozijn is hier eerst rood en daarna grijs geschilderd.

laagopbouw achterzijde luik

laagopbouw zandloper luik

Gebouw 10

Gebouw 16

Gebouw 5,6,7,8,9 zijn alleen geïnventariseerd. Geen historische lagen meer aanwezig op de luiken.

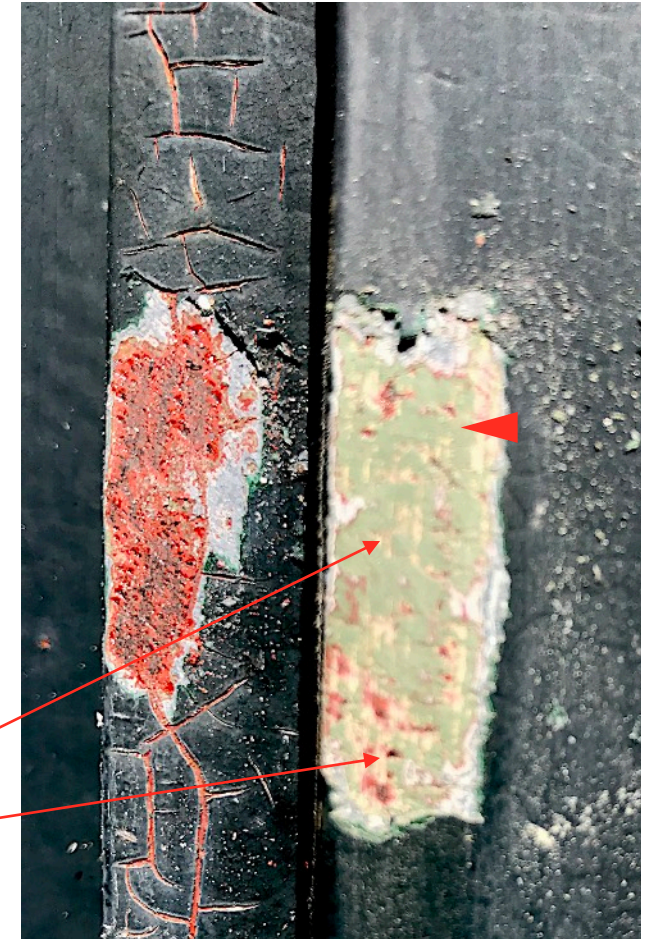
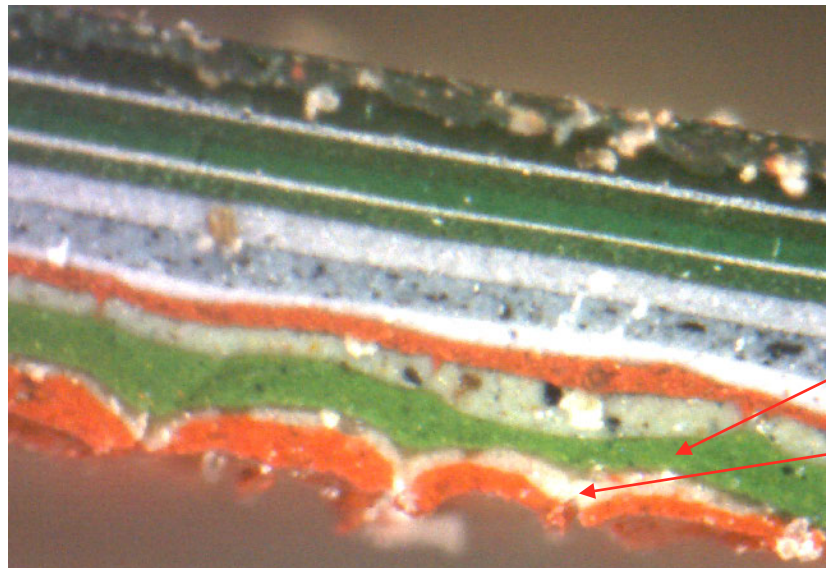
Historische foto van gebouw 10 laat wel een afwerking met zandloper zien op de luiken. Kleur is onbekend.

Gebouw 11,12,13,14,15,16,17 zijn alleen geïnventariseerd. Geen historische lagen meer aanwezig op de luiken.

Historische foto van gebouw 16 laat wel een afwerking met zandloper zien op de luiken. Kleur is onbekend.

Gebouw 18 heeft nog een volledig verpakt op sommige luiken.
In strijklicht is te zien dat hier een zandloper geschilderd is
geweest. De kleur is lichtgroen met een cremekleurige zandloper.
Stalen kozijnen rood.

Gebouw 19 en 20 zijn alleen geïnventariseerd. Geen historische
lagen meer aanwezig op de luiken.

GEBOUW 21 LEGERINGSGEBOUW

Rijksmonument: monumentnummer 529597

Bouwjaar: 1941

Verbouwingen: 1962, ca.1975, 1987, 2009

Situering

Gebouw 21 ligt vrijstaand, iets teruggelegen aan een plantsoentje aan de westzijde van de westelijke van de twee noord-zuid lopende wegen op Groot Heidekamp. De daknok is oost-west gericht en staat haaks op de weg. Rond het gebouw ligt een bestrating (rabat) van stoeptegels. Het gebouw ligt noordwestelijk van gebouw 16, dat eveneens uit 1941 dateert.

Bouwgeschiedenis

1941

Bouw als legeringsgebouw voor manschappen type B (*type B gew*). Het gebouw is *splitterschutzsicher* uitgevoerd (bestand tegen scherfwerking van bommen en granaten, maar niet tegen een directe voltreffer). Het heeft daarom 55 cm dikke buitengevels op begane grondniveau en een betonnen zoldervloer. De ramen zijn deels voorzien van stalen luiken. Oorspronkelijk was de deur van de achteringang in staal uitgevoerd. Ook in de indeling is rekening gehouden met indirecte treffers.

1950

Aanleg van een warmwaterverwarming met radiatoren

1962

Verbouwen zolderverdieping: wegbreken rookkanalen en het vertrek aan de achter(west)zijde; plaatsen van dakkapelstroken, maken van nieuwe vertrekken en wijzigen indeling achtergevel i.v.m. nooduitgang in achtergevel. Op begane grond uitbreken/vervangen vensterbanken in ruimte 9 (nu 1.04).

Waarschijnlijk vervangen van al het sluitwerk van de ramen.

Ca. 1975

Maken van een bar en berging op zolderverdieping.

375

1980

Maken van nieuwe cv terreinleidingen vanuit gebouw 10 naar gebouw 21

1987

Vernieuwen vluchttrap met nooduitgang in achtergevel.

1992

Verbeteren elektrische installatie

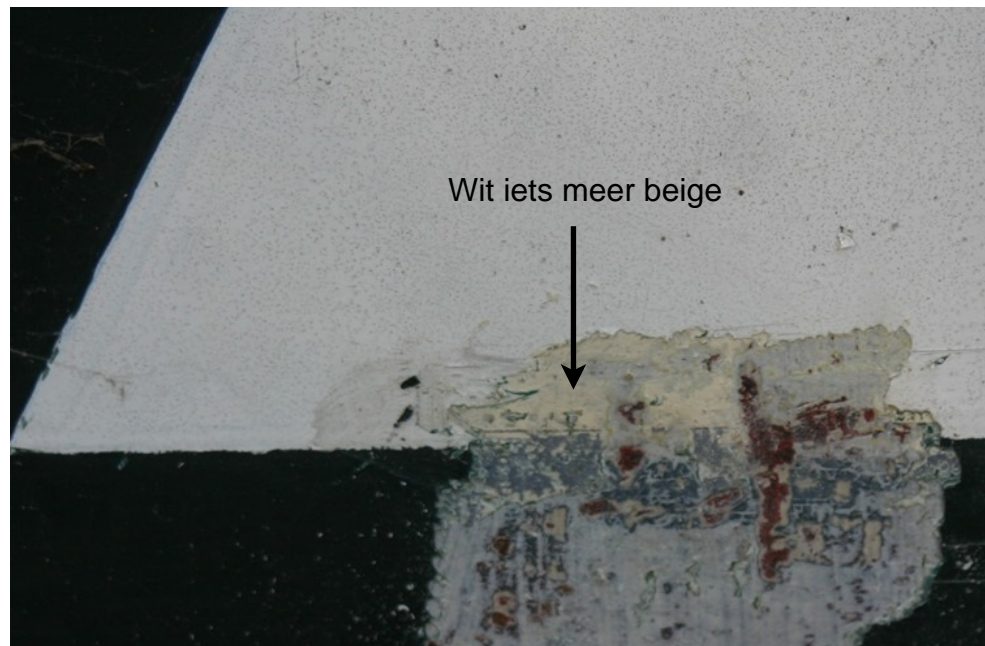
2009

Asbestsanering en volledige renovatie gebouw 21.

2015

Gebouw is in gebruik als leerlingenkantine.

Dit gebouw is oktober 2009 en maart 2010 onderzocht. Er is toen een verkenning uitgevoerd naar de historische afwerkingen van in- en exterieur.

Exterieur

Op de linker foto zien we op het stalen kozijn als eerste op een oranje menelaag(1), een bruingrijze afwerking(2), gevolgd door een rode(3) afwerking. Hierna een aantal grijzen en groenen. Dit herhaalt zich ook op de achterzijde van de luiken, dus wanneer ze gesloten zijn. Niet overal is deze laagopbouw meer goed terug te vinden. De voorzijde is voorzien geweest van een zandlopermotief. Het groen is alleen maar te zien als kleine resten en was lichtgroen van kleur en het wit was oorspronkelijk meer beige. De beide eerste afwerkingen(2 en3) zijn resp. goede gemiddelde kleurimitaties van het gestucte kalk en de omliggende baksteen.

Het is niet helemaal duidelijk of 2 of 3 nu in het zicht waren bij de groene zandloper. Op de historische foto is hier een donkere afwerking te zien. Het zou dus kunnen dat het rood in het zicht was..

Zie voor conclusie elders in rapport(blz.42)

Links het voorstel van 2009. Rechts het nieuwe voorstel, ontstaan door de nieuwe inzichten. De latere toevoeging van de koekoek is in de kleurstelling meegenomen.

Gekozen kleurstelling in 2009:

Metalen kozijnen/luiken/windveren

Ramen

Luiken/zandloper

Deuren

F2.15.55 Sikkens-kleurenwaaier

1647 Herfst & Helder-kleurenwaaier

groen: 1845 H&H

wit : 1646 H&H

1845 H&H

NB: Een nieuwe kleurstelling staat in de afwerkinglijst aan het eind van dit rapport vermeld.

interieur Gebouw21

Als eerste afwerking op de wanden een lichtgele kalkachtige afwerking. Hierover de stuc-emaille in een beige kleur(jaren 50?), een mintgroene verflaag en de huidige Sigmulto afwerking. De stuc-emaille wordt begrensd door een dun horizontaal geplaatst tegeltje. Waarschijnlijk hoort deze bij de stuc-emaille, want de gele kalklaag loopt door onder deze afwerking.

De afwerking op het houtwerk heeft als eerste laag een lichte warmgrijze verflaag, waarbij de kozijnen iets donkerder lijken dan de deuren. Hierna volgt in de hal een aantal donkergrijze verflagen.

In de verschillende ruimtes is de verfopbouw in de eerste afwerking overal hetzelfde: de lichte warmgrijze kleur. Hierna het donkergrijs en soms de mintgroene kleur. Dit verschilt per ruimte.

Vertaling van de kleuren naar de kleurenwaaier:

Kozijnen	F6.10.70
Deuren	F6.10.80
Muren	F1.14.81 Façade Collectie. Mag ook iets minder geel: F7.07.80
Plafond	FN.02.88 Façade Collectie
Trap	F6.10.70
Leuning	D2.15.25

De wanden zijn overal in de lichtgele kalkachtige kleur afgewerkt en daarna in een lichtere variant. Hierover komen verschillende afwerkingen, welke per ruimte verschillen. Bijvoorbeeld in de ruimte linksvoor lijkt eerst een lambri met rode bies gesuggereerd, maar blijkt een lambri te zijn met een rood vlak er boven. Later is hier weer een beige afwerking overheen gezet.

Gebouw 22, 23, 26, 27, 28, 29, 31, 32 zijn alleen geïnventariseerd.
Geen historische lagen meer aanwezig op de luiken.

Historische foto's gebouwen 22, 23, 26 laten naar alle
waarschijnlijkheid geen zandlopers op de luiken zien. Hier alleen een
omranding.

Op de luiken van gebouw 33 zijn resten van een rode zandloper
aangetroffen.

Gebouw 33 resten rode zandloper

Gebouw 22

Gebouw 23

Gebouw 26

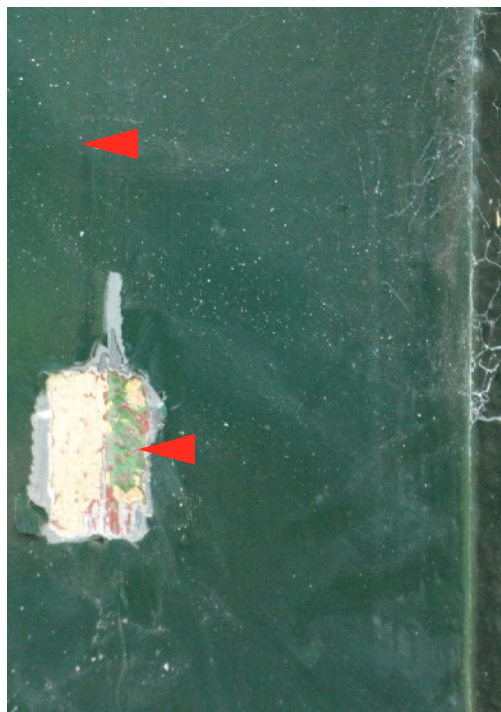

Op sommige luiken van gebouw 35 en 36 zijn resten van een groene omranding aangetroffen. De randen van de oorspronkelijke omranding tekenen zich in strijklicht nog af. Gebouw 38 alleen verkend. Geen historische lagen meer aanwezig op de luiken.

Gebouw 35

Gebouw 36

GEBOUW 41-42 GARAGE

Rijksmonument: monumentnummer 531170

Bouwjaar: 1941

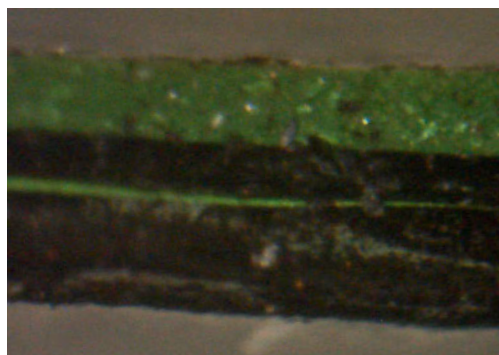
Verbouwingen: 1956, vóór 1970, na 1985(?)

De garage is in 1956 verbouwd waarbij de deuren zijn aangebracht. Daarvoor was de garage open. In 1972 is een kantoor ingebouwd waarbij het venster in de westgevel is aangebracht.

Er is geen schilderwerk uit de bouwtijd aangetroffen. Vermoedelijk is dit, met mogelijke uitzondering van de lateien boven de schuifdeuren, gootlijsten en de windveren, ook niet aanwezig geweest. De lateien zijn reeds vervangen.

deur

deurklink en stalen kozijnen

stalen kozijnen

groene resten op ramen

kleurtrapje deuren

De deuren hebben steeds een groene afwerking gehad, waarbij de ramen ook groen geschilderd waren. De stalen kozijnen en de klinken waren hierbij zwart geschilderd.

De windveren hebben ook nog groene verfresten.

De penanten waren in eerste instantie zeer waarschijnlijk ongeschilderd (zie gebouw 47).

GEBOUW 43 GARAGE

Rijksmonument: monumentnummer 531172

Bouwjaar: 1941

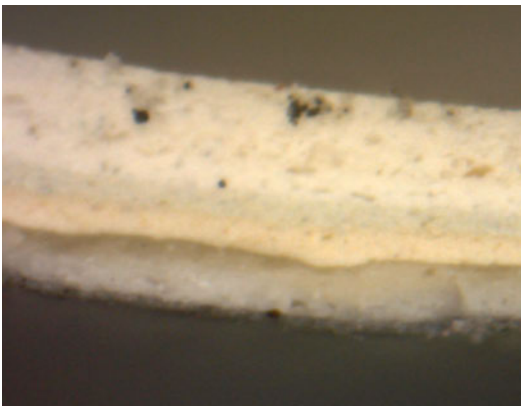
Verbouwingen: 1948, 1949, 1979, 1980

Deze garage staat niet op de lijst voor onderzoek. Hier is een snelle inventarisatie uitgevoerd.

Er zijn wel een tweetal monsters genomen van de verflagen op raamhout en kozijn. deze laten een vergelijkbare laagopbouw zien zoals elders wordt aangetroffen: crèmekleur op de kozijnen en gebroken wit op de ramen.

Ook hier zijn de penanten vermoedelijk later wit geschilderd. De garagedeuren vertonen dezelfde afwerkingen als bij 41-42

kozijn

raam

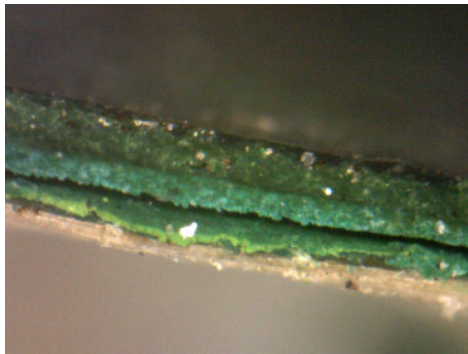
GEBOUW 47-48 GARAGE

Rijksmonument: monumentnummer 531174

Bouwjaar: 1941

Verbouwingen: 1958, 1969

De garage is in 1958 verbouwd. Hierbij zijn de dubbele houten schuifdeuren in de gevelopeningen geplaatst. In 1969 zijn de vensters in de achtergevel geplaatst. Bij deze vensters is geen schilderwerk aanwezig

verfdoorsnede geb.47 deuren

kleurtrap geb.47 deuren

kleurtrap geb.48 deuren

De deuren hebben steeds een groene afwerking gehad, waarbij de ramen ook groen geschilderd zijn. De stalen kozijnen en de klinken waren hierbij zwart geschilderd. De windveren hebben ook nog groene verfresten.

De afwerking uit 1958 is een grasgroene kleur en wijkt af van de deuren uit 1946 (gebouw 41).

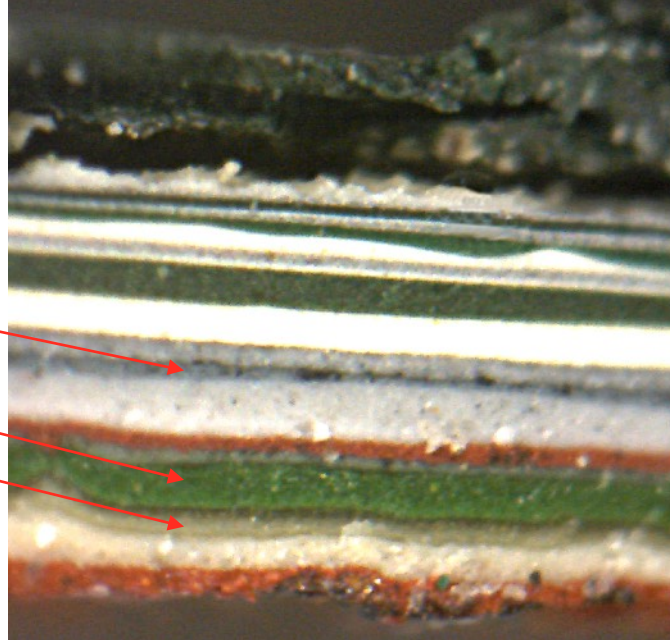
Gebouw 48 is in 1949 verbouwd tot werkplaats. Hierbij zijn de oorspronkelijke openingen van de garage dicht gezet met metselwerk en in de buitenste twee traveeën de dubbele deuren aangebracht. In 1959 zijn bij een verbouwing de achter- en voorgevel van vensters en de oostgevel van een deur voorzien. In 1960 worden nog enkele vensters in de achtergevel aangebracht.

De deuren hebben steeds een groene afwerking gehad, waarbij de ramen ook groen geschilderd waren. De stalen kozijnen en de klinken waren hierbij zwart geschilderd.

GEBOUW 55 LEGERINGSGEBOUW

Rijksmonument: -
 Bouwjaar: 1941
 Verbouwingen: 1950, 1960, 1987

Op gebouw 55 zijn alleen de afwerkingen van de luiken verkend.

Hier zijn resten van een groene zandloper aangetroffen. Op een meniel laag is eerste een witte grondering aangebracht. Hierop de licht beige achtergrondkleur met hierop de lichtgroene zandloper. Hierop een rode menie, een witte achtergrond en een grijze zandloper. Hierna volgen 4 witte achtergronden met donkergroene zandlopers

Gebouw 57 en 58 alleen geïnventariseerd. Geen historische lagen meer aanwezig op de luiken.

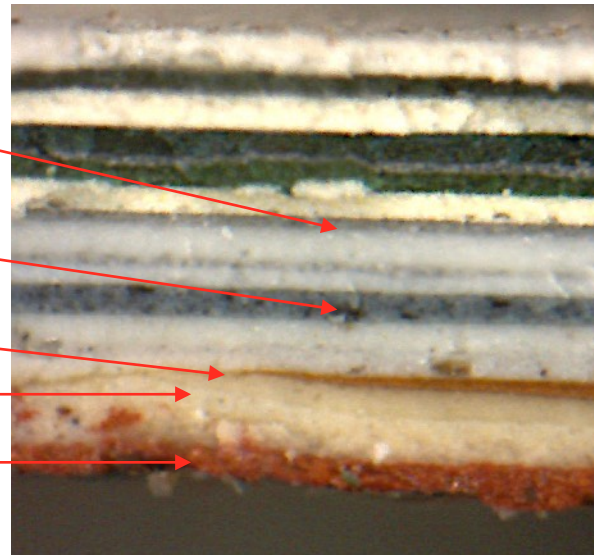
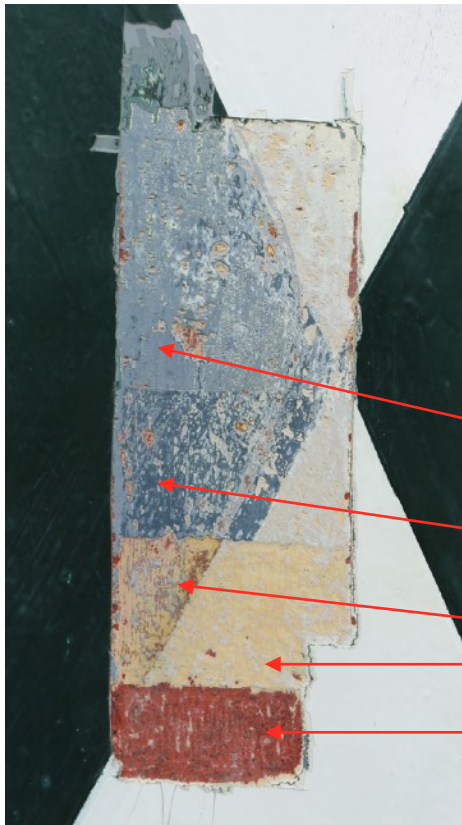

GEBOUW 59 LEGERINGSGEBOUW

Rijksmonument: monumentnummer 529628

Bouwjaar: 1941

Verbouwingen: 1963, 1993

Op gebouw 59 zijn de afwerkingen van ramen, kozijnen en de luiken verkend.

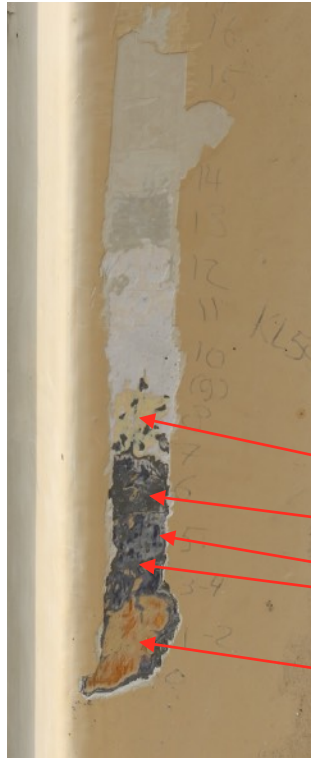
Luiken

Hier zijn resten van een rode zandloper aangetroffen.

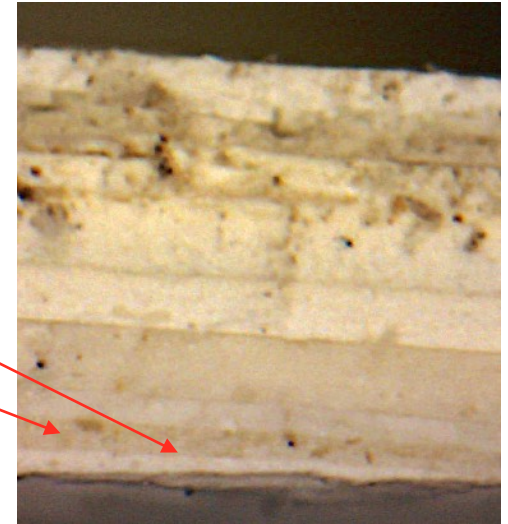
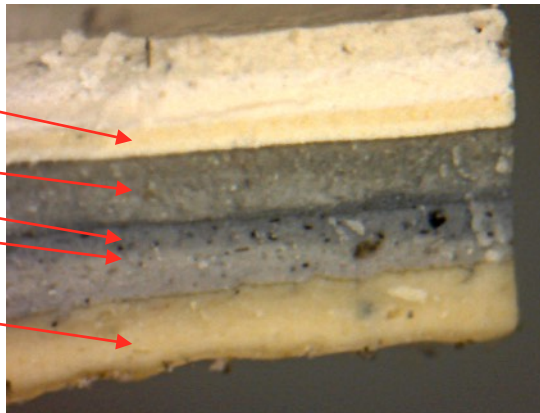
Op een menielag is eerste een witte grondering aangebracht. Hierop de licht beige achtergrondkleur met hierop de rode zandloper. Hierop een lichtgrijze achtergrond en een donkergrijze zandloper. Hierop een lichtgrijze achtergrond en een lichtgrijze zandloper.

Hierna volgen 3 witte achtergronden met donkergroene zandlopers.

Het monster is genomen op de scheiding van rood en beige. Dit is in de laagopbouw mooi te zien.

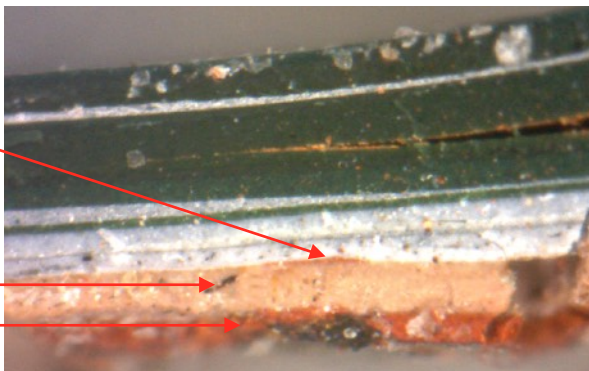
kleurtrap en doorsnede kozijn

verfresten en doorsnede raamhout

kleurtrap en doorsnede stalen kozijn

Gebouw 59 Kozijnen en ramen

Op de houten kozijnen de beige afwerking als eerste en op de ramen een gebroken wit.

Op de stalen kozijnen op de menielaag als eerste de donkerbeige grondkleur met daarop nog resten van de rode afwerking.

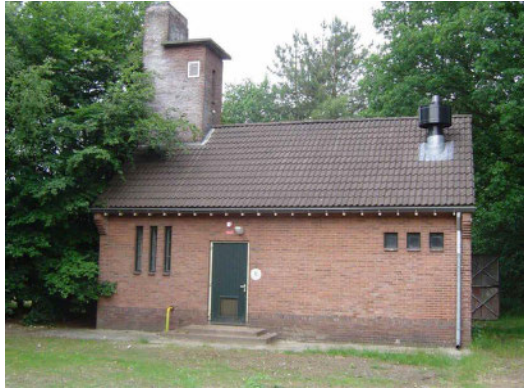
Gebouwen 60, 61, 62, 63, 64 en 68 t/m 74 alleen geïnventariseerd.
Geen historische lagen meer aanwezig op de luiken.

Historische foto's gebouwen 62 laat naar alle waarschijnlijkheid geen
zandlopers op de luiken zien. Hier alleen een omranding.

Gebouw 65 en 67 hebben resten van groene zandloper en 66 heeft
resten van een groene omranding.

Gebouw 62

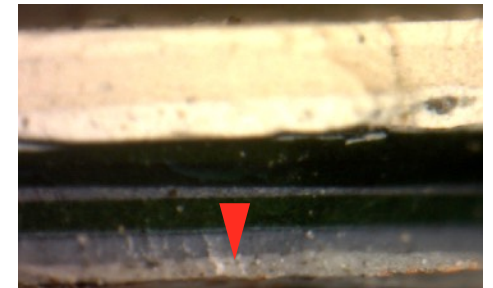
console's goot

kleurtrap raam

laagopbouw raam

laagopbouw geheng kozijn

GEBOUW 75 KETELHUIS

Rijksmonument: monumentnummer 529645

Bouwjaar: 1950

Verbouwingen: 1985, 1991

Het pand is in 1950 gebouwd als onderdeel van legerkamp Groot Heidekamp onderdeel van het vliegveld Deelen.

Consoles goot, ramen en kozijnen hebben in eerste instantie dezelfde laagopbouw: lichtgrijs en daarop donkergrijs. Daarna worden de consoles wit geschilderd en de kozijnen, deuren en ramen worden groen geschilderd. Kozijnen hebben als laatste een witte afwerking. De later vernieuwde ramen zijn steeds licht afgewerkt. Het luik in het rookkanaal is ook aanvankelijk grijs afgewerkt geweest.

Het lijkt er dus op dat het gebouw in oorspronkelijke toestand geheel grijs afgewerkt is geweest.

Gebouwen 76 en 77 alleen geïnventariseerd. Geen historische lagen meer aanwezig op de luiken.

Groot Heidekamp Kleurverkenning naar de afwerkingen van het exterieur Groot- en Klein Heidekamp Schaarsbergen

GEBOUW E1 STEENKOLENBERGPLAATS

Rijksmonument: monumentnummer 529650

Bouwjaar: 1941

Verbouwingen: 1950?, 1972? en later

Gebouwd in 1941 als steenkolenbergplaats. De deur in de noordgevel is bij een verbouwing in 1950 aangebracht, evenals de rabatdelen in de gevels.

gebinten

windveren

Gebouw E1

Houtwerk heeft nog sporen van een groene afwerking. Niet duidelijk is of dit de oorspronkelijke afwerking is geweest.

Rabatdelen nu donker gebeitst.

Deur en kozijn zijn van later.

GEBOUW P1-P2 TOILETGEBOUWEN

Rijksmonument: monumentnummer 5296594

Bouwjaar: 1951

Verbouwingen: 1972/1977

Gebouwd in 1951 als toiletgebouw.

Op beide gebouwen een grijze afwerking op alle geschilderde onderdelen. Hetzelfde als bij gebouw 75.

Bij gebouw P2 zijn over de grijze periode een tweetal groene afwerkingen aangetroffen.

kozijnen P1

raamhout P1

raamhout deur P2

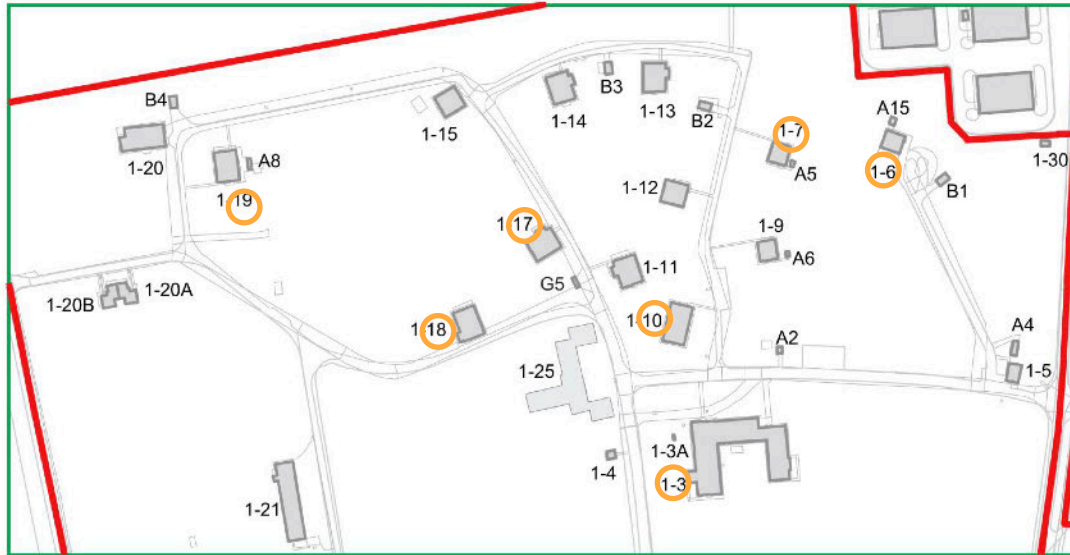

dakoverstek P1

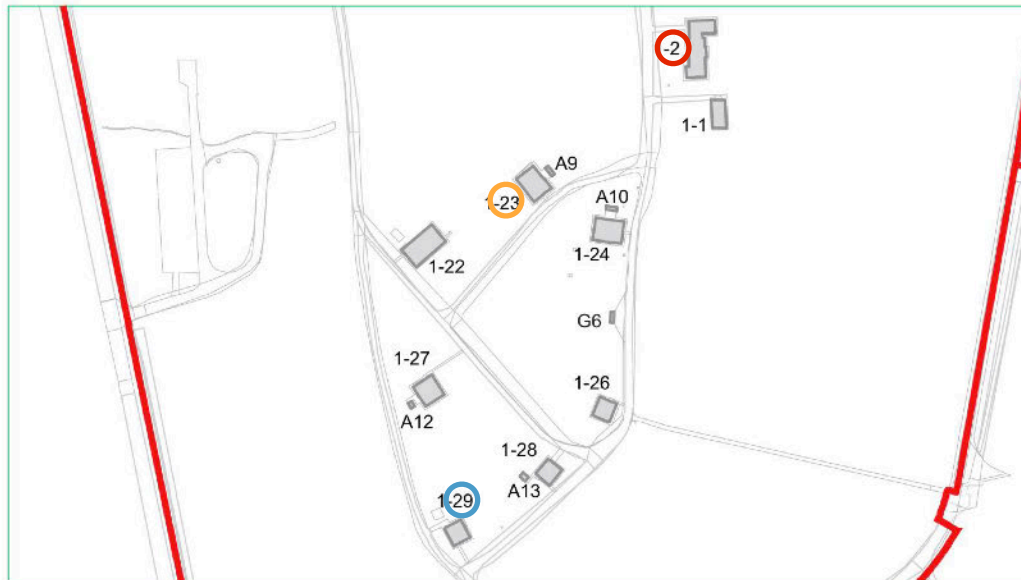
KLEIN HEIDEKAMP

Plattegrond Klein Heidekamp

- exterieur kleurhistorische verkenning
- luiken kleurhistorische verkenning
- in- en exterieur kleurhistorische verkenning
- luiken kleurhistorische inventarisatie

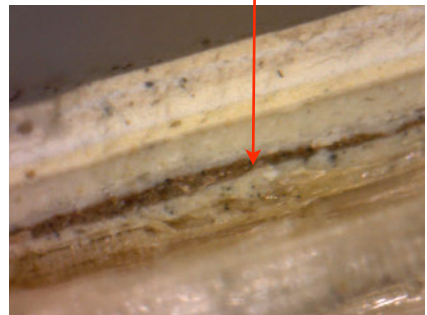
Kh1

Kh2

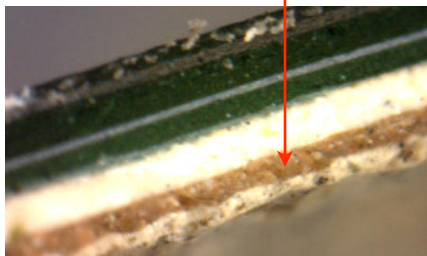
kozijn

lagenpakket kozijn

luik

lagenpakket luik

GEBOUW 1-2 KETELHUIS MET KOLENOPSLAG

Rijksmonument: monumentnummer 529664

Bouwjaar: 1941

Verbouwingen: 1957, 1977, ca. 2005

Kozijnen en luiken

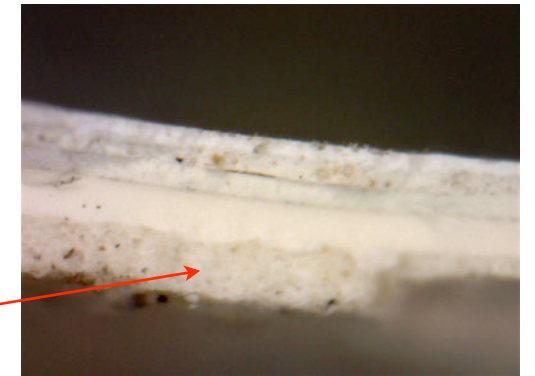
Onder een viertal overschilderingen, zien we bij de kozijnen, dat de eerste afwerking bruin op een grijze grondering is geweest.

Ook bij de gesloten toestand van de luiken is dit zo geweest. Ogenschijnlijk een iets lichtere variant. Dit is bij de andere bebouwing op het terrein nog niet eerder aangetroffen. Mogelijkheid is, dat dit ketelhuis op een schuur moest lijken? En dat daarom alle houtwerk, gelijk aan schuur, bruin moest zijn?

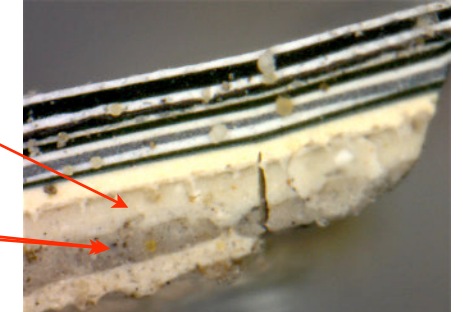
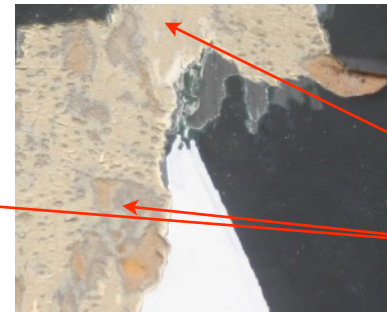
De latere afwerkingen zijn in grijze en beige tinten op de kozijnen.

De ramen hebben altijd een witte of een beige afwerking gehad.

De luiken in geopende toestand hebben als eerste afwerking een grijs gehad en daarna een beige. Pas daarna is er een zandlopermotief toegepast.

lagenpakket raam

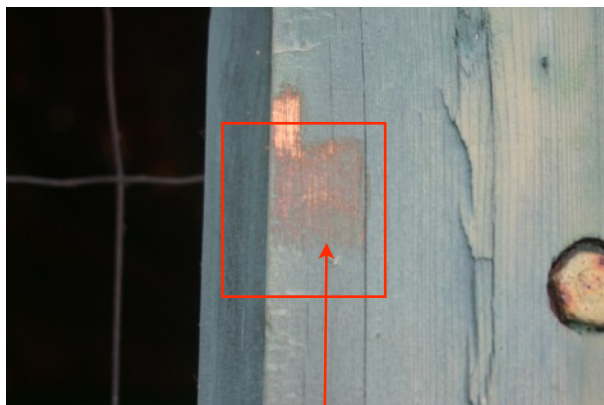

Ketelhuis Klein Heidekamp, gebouw 1-2

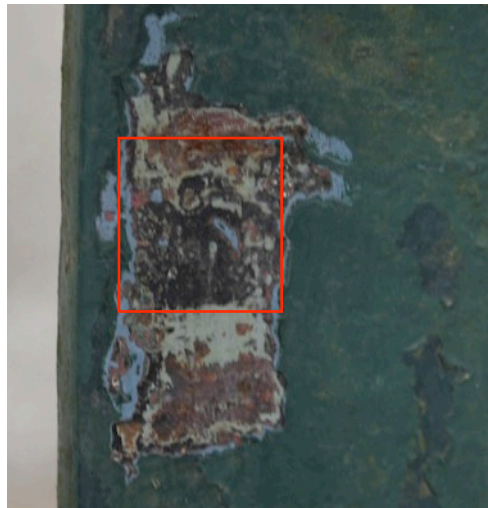
Open schuur

Het nu groen geschilderde geraamte van de schuur heeft eerst een bruine, transparante afwerking gehad. Bij een sterke vergroting van de verflagen is te zien dat onder de huidige groene laag, zich een bruine afwerking bevindt (onderste foto)

De raampartij uit de 50-jaren heeft als eerste afwerking een grijs gehad met witte ramen. Het hekwerk was in die periode zwart.

zwart op het metalen hekwerk

grijs als eerste afwerking op het kozijn

GEBOUW 1-29 LEGERINGSGEBOUW

Rijksmonument: monumentnummer 529699

Bouwjaar: 1941

Verbouwingen: 1950, 1975, ca. 2005

Bij het exterieur waren de oude afwerkklagen geheel verwijderd. Kleine sporen wezen op gelijke afwerking als bij Gebouw 21.

De voordeur lijkt een latere toevoeging en heeft naast een houtimitatie ook een roodbruine afwerking. Later werd hij groen geschilderd.

Gekozen kleurstelling in 2009:

Metalen kozijnen/luiken/windveren

Ramen

Luiken/zandloper

Deuren

F2.15.55 Sikkens-kleurenwaaier

1647 Herfst & Helder-kleurenwaaier

groen: 1845 H&H

wit : 1646 H&H

1845 H&H

NB: Een nieuwe kleurstelling staat in de afwerkingslijst aan het eind van dit rapport vermeld.

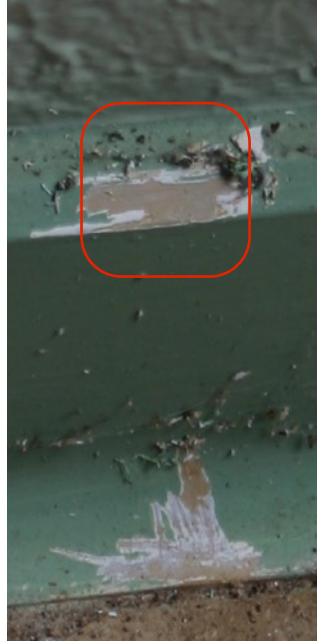
Interieur Gebouw 1-29

Als eerste afwerking is op kozijnen een warmgrijze kleur aangetroffen. De deuren lijken een tint lichter. Hierop een stevige beige kleur, waarbij de deur iets geler afgewerkt lijkt. Hierna volgt nog een licht grijze en een donkergrijze afwerking en de huidige. De muren waren bij de eerste afwerkingen gekalkt op een glad afgewerkte stuc laag. De eerste kleur is een zachtgele en de tweede is een lichtbeige kalkachtige laag.

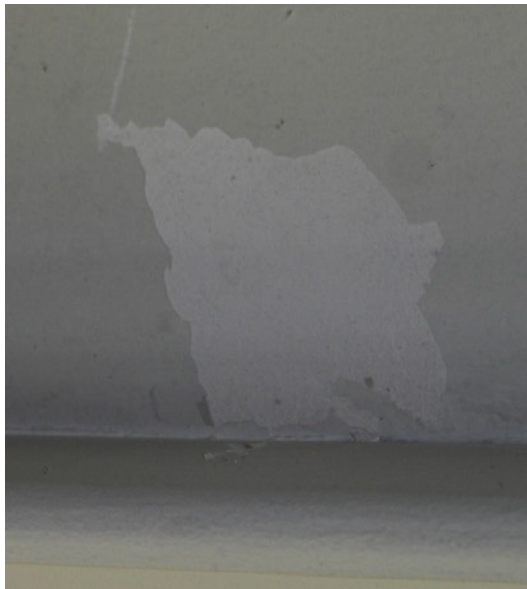
Bij de kastdeuren zijn ook de eerste twee afwerkingen te zien. De binnenzijde is daarna niet meer geschilderd geweest.

In het toilet is de tweede afwerking weer het blauwgroen, wat ook als tweede aangetroffen is in Gebouw 10.

In de entree is er in een latere periode, zoals overigens ook in de andere gebouwen, een stuc- of betonemaille aangebracht. De eerste twee kalkachtige afwerklagen zitten hier nog onder en lopen door tot aan de oorspronkelijke hoektegeltjes. De ze zijn later groen geschilderd.

Het plafond is in eerste instantie wit gekalkt geweest. de latere lagen waren ook wit of lichtgrijs.

Vertaling van de kleuren naar de kleurenwaaier:

Kozijnen	F6.10.70
Deuren	F6.10.80
Muren	F1.14.81 Façade Collectie.
Mag ook iets minder geel: F7.07.80	
Plafond	FN.02.88 Façade Collectie

Voor in de hal hangt de kleurkeuze af of de stuc-emaille gehandhaafd blijft

GEBOUW G5 BLUSWATERBUNKER

Rijksmonument: monumentnummer 529702

Bouwjaar: 1941

Verbouwing: -

De afwerkingen op de luiken zijn zeer verstoord en bladderig.
Er is een monster genomen van, hopelijk, het totale verfpakket.
Op een menielag zien we als eerste afwerking een dunne, lichtgrijze afwerking.
Hierop een aantal groenen, steeds met een menielag er onder.

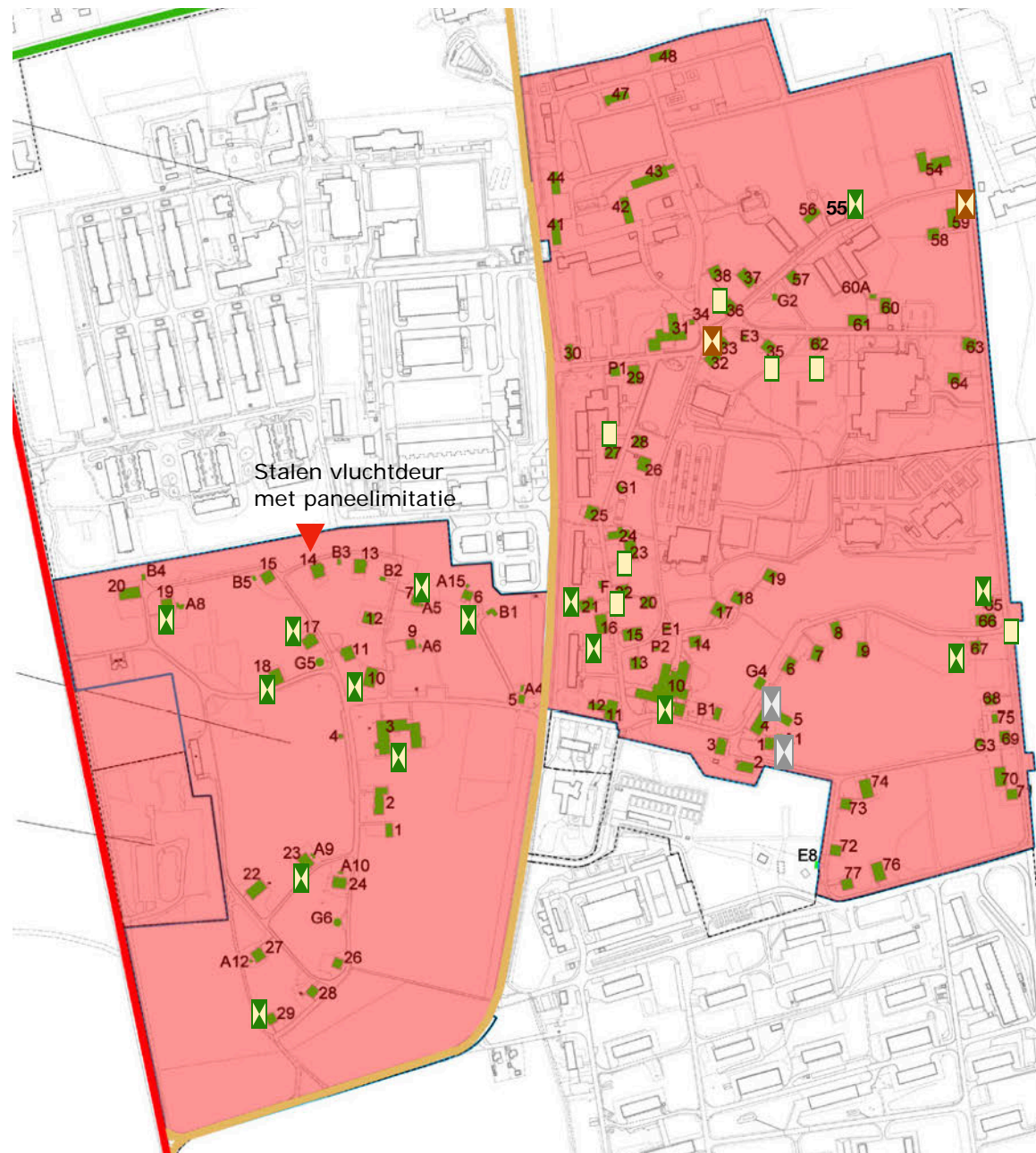

Luiken

Zandlopers of omranding

In 2009 liet de verkenning zien dat de voorzijde van de luiken voorzien waren van een geschilderd zandlopermotief. Op de historische foto's zien we dit ook, maar er zijn ook foto's met een geschilderde omranding. Daarom zijn in een sessie alle luiken van de gebouwen op Groot- en Klein heidekamp geïnventariseerd. De meeste luiken zijn inmiddels al schoongestraald, maar een aantal hebben gelukkig nog het hele verfpakket. Deze luiken zijn verkend en er zijn monsters genomen. Uitkomst is dat er groene, rode en grijze zandlopers zijn geweest en groene omrandingen. Samen met de info van de historische foto's krijgen we nu een geheel ander beeld van de luiken.

Er is echter nog geen idee waarom er verschillen zijn. Om inzicht te krijgen waar de verschillen zitten op de luiken, is dit in de plattegrond weergegeven.

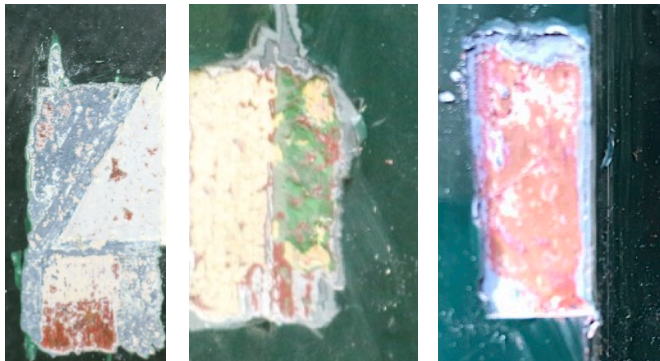
Herziene kleurstelling luiken

Aan de hand van de uitgebreide inventarisatie van de luikafwerkingen met de rode, groene en grijze vondsten, zijn bovenstaande interpretaties gemaakt.

- De stalen kozijnen en de achterkant van de luiken in het steenrood.
- Het groen en het rood zijn helderder van kleur geworden.
- De houten ramen en kozijnen blijven zoals in 2009 vastgesteld.

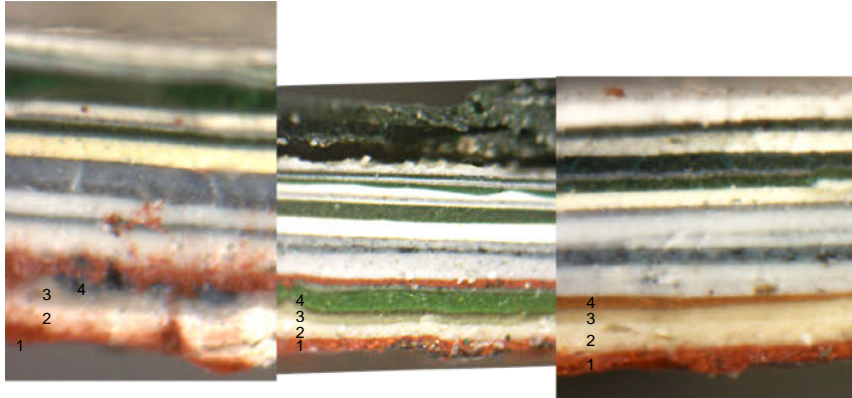
NB: De nieuwe kleurnummers worden vermeld in de afwerkingslijst aan het eind van dit rapport.

Aangetroffen kleurresten luiken

Lagenanalyse luiken

GROOT- en KLEIN HEIDEKAMP
monsters van de drie verschillende zandlopers

1-menie
2-grondering
3-lichtgrijze
achtergrond
4 donkergrijze
zandloper

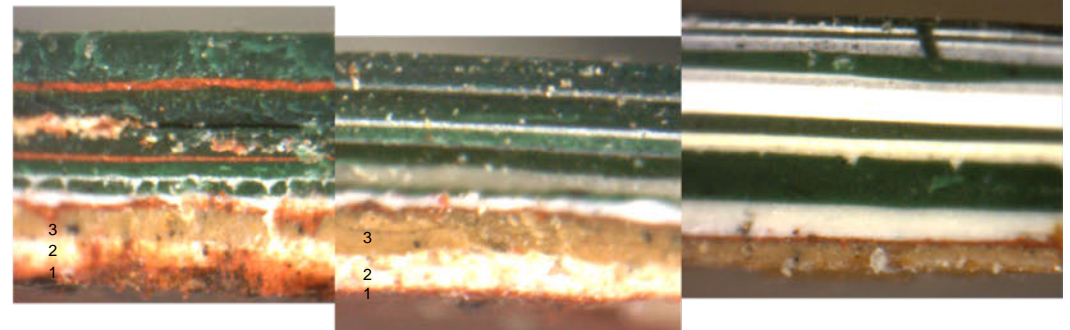

1-menie
2-grondering
3-creme achtergrond
4 groene zandloper

1-menie
2-grondering
3-creme achtergrond
4 rode zandloper

MTV DEELEN
monsters van verschillende luiken

1-menie
2-beige achtergrond
3- donker oker
omranding

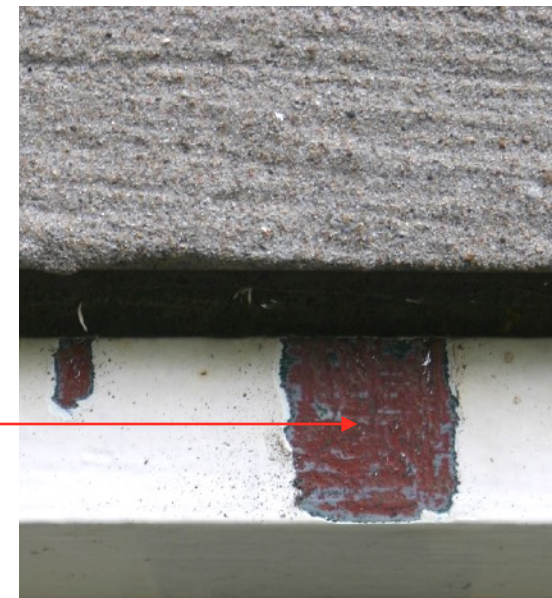
Op de luiken van Groot- en Klein Heidekamp is een soortgelijke laagopbouw te herkennen. De eerste periode is gelijk: menie(1), grondering(2), ondergrondkleur(3) en zandloper(4). Hierna komen een aantal grijze zandlopers en dan pas de donkergroene. NB: de lichte kleuren zijn steeds de achtergrondkleuren!

Ter vergelyk: de luiken op Deelen hebben alleen omrandingen in een donkere okerkleur! Hier is in de doorsnede geen grondering waargenomen. De luiken hier hebben ook geen grijze periodes gekend.

Stalen kozijnen

In 2009 waren er tijdens de kleurhistorische verkenning nog geen historische foto's voorhanden. Deze laten nu zien dat de stalen kozijnen en de achterzijde van de luiken een donkere kleur hebben. In de stratigrafie werd eerst aangenomen dat de beige kleur(2) de eerste afwerking zou zijn. Het lijkt er nu op dat de rode kleur(3) de eerste afwerking moet zijn. Deze geeft op de historische foto's wel zo'n donkere kleur. De beige kleur zal dan waarschijnlijk een grondkleur geweest zijn

Op Klein Heidekamp zijn er verder geen gebouwen onderzocht.
Wel is, i.v.m. de verschillende afwerkingen van de luiken op Groot Heidekamp, geïnventariseerd of er hier nog iets van te vinden is.
Uitkomst:

1-3, 1-6, 1-7, 1-17, 1-18, 1-19, 1-23

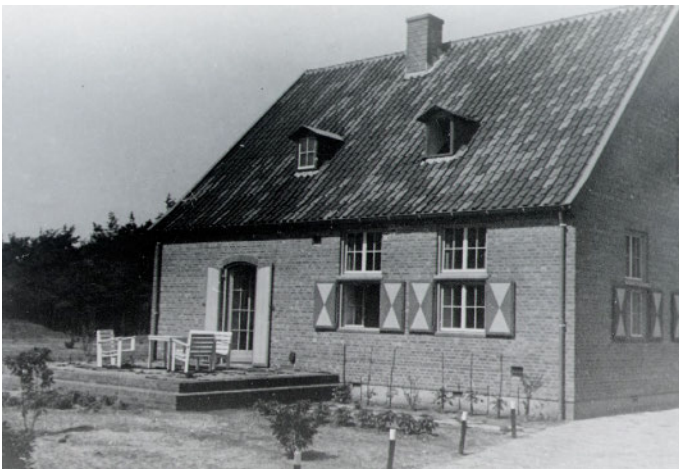
1-14 heeft nog een stalen vluchtdeur, waarbij in strijklucht iets te zien is van een geschilderde paneelimitatie.

Van enkele gebouwen zijn historische foto's voor handen. Deze bevestigen de gevonden luik-afwerking.

Gebouw1-3

Gebouw1-6

Gebouw1-10

Dakpannen

Op de historische foto's is te zien dat er kleurschakeringen in de dakbedekking te zien is.
De vraag kwam naar voren of dit misschien geschilderd is geweest.
Er is wel een kwaststreep zichtbaar en er zijn kleurverschillen, maar het lijkt zeker geen verf te zijn.

André Viersen (BBA) kwam met de volgende vondst:

In het rekeningenboek van Deelen wordt op 9/11/43 voor f 1.560,10 aan "Butimix Anstreichmasse" aangeschaft.

Het zou kunnen dat het om dit product gaat:

Bitumix CE 60% bevat bitumendispersies onder de vorm van fijne deeltjes in een waterig milieu.

Eenmaal aangebracht, verdampt het water of wordt het opgeslorpt door de mineralen in de ondergrond en blijft er een bitumenresidu over, dat geleidelijk zijn oorspronkelijke eigenschappen terugwint d.w.z. het verkrijgt de cohesie en het kleefvermogen van het basisbitumen.

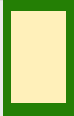

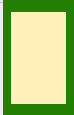
Maar het kan ook een matte glazuurlaag zijn!?

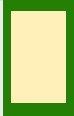

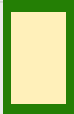

Groot Heidekamp Kleurverkenning naar de afwerkingen van het exterieur Groot- en Klein Heidekamp Schaarsbergen

Gebouw Gr. Heidekamp	Onderdeel	Kleurcode		Opmerkingen
1	luiken zandloper grijs luiken achtergrond creme achterkant luiken grijs	S0.05.45 ON.02.78 S0.05.45		
1	zandsteenbepoeistering			advies: verwijderen verflagen
1	windveren			nog niet onderzocht
2-3	als 1	als 1		
4	luiken zandloper grijs luiken achtergrond creme achterkant luiken grijs	S0.05.45 ON.02.78 S0.05.45		
4	windveren, houten luiken			nog niet onderzocht
4	stalen kozijnen rood			
5,6,7,8,9,10 11,12,13,14 15,16,17,18,19,20,21	ramen houten kozijnen windveren deuren stalen kozijnen	1647 Herfst&Helder F2.15.55 F2.15.55 K2.40.30 C4.30.40		Dakkapellen schilderen zoals ramen en kozijnen
5,6,7,8,9,10 11,12,13,14 15,16,17,18,19,20,21	luiken zandloper groen luiken achtergrond creme achterkant luiken rood	K2.40.30 F2.15.75 C4.30.40		Alleen van 10,16,18,21 is zandloper zeker. Voorstel :5,6,7,8,9,11,12,13,14,15,17,19,20 idem
22,23,26	ramen houten kozijnen windveren deuren stalen kozijnen	1647 Herfst&Helder F2.15.55 F2.15.55 K2.40.30 C4.30.40		
22,23,26	luiken omranding groen luiken achtergrond creme achterkant luiken rood	K2.40.30 F2.15.75 C4.30.40		

Gebouw Gr. Heidekamp	Onderdeel	Kleurcode		Opmerkingen
27,28,29,31,32	ramen houten kozijnen windveren deuren stalen kozijnen	1647 Herfst&Helder F2.15.55 F2.15.55 K2.40.30 C4.30.40		
27,28,29,31,32	luiken omranding groen luiken achtergrond creme achterkant luiken rood	K2.40.30 F2.15.75 C4.30.40		Alleen van 22,23,26 is omranding zeker Voorstel: 27,28,29,31,32 idem
33	ramen houten kozijnen windveren deuren stalen kozijnen	1647 Herfst&Helder F2.15.55 F2.15.55 C8.40.30 C4.30.40		
33	luiken zandloper rood luiken achtergrond creme achterkant luiken rood	C8.40.30 F2.15.75 C4.30.40		
35,36	ramen houten kozijnen windveren deuren stalen kozijnen	1647 Herfst&Helder F2.15.55 F2.15.55 K2.40.30 C4.30.40		
35,36	luiken omranding groen luiken achtergrond creme achterkant luiken rood	K2.40.30 F2.15.75 C4.30.40		
4142,43, 47,48	garagedeuren, ramen stalen kozijnen, deurklinken	K2.40.30 ON.00.15		
4142,43, 47,48	ramen kozijnen	1647 Herfst&Helder F2.15.55		Waar dit van toepassing is

Gebouw Gr. Heidekamp	Onderdeel	Kleurcode		Opmerkingen
55	ramen houten kozijnen windveren deuren stalen kozijnen	1647 Herfst&Helder F2.15.55 F2.15.55 K2.40.30 C4.30.40		
55	luiken omranding groen luiken achtergrond creme achterkant luiken rood	K2.40.30 F2.15.75 C4.30.40		
57,58				Voorstel: 57,58 idem 55
59	ramen houten kozijnen windveren deuren stalen kozijnen	1647 Herfst&Helder F2.15.55 F2.15.55 C8.40.30 C4.30.40		
59	luiken zandloper rood luiken achtergrond creme achterkant luiken rood	C8.40.30 F2.15.75 C4.30.40		
60,61,62,63,64	ramen houten kozijnen windveren deuren stalen kozijnen	1647 Herfst&Helder F2.15.55 F2.15.55 K2.40.30 C4.30.40		
60,61,62,63,64,66	luiken omranding groen luiken achtergrond creme achterkant luiken rood	K2.40.30 F2.15.75 C4.30.40		62,66 hebben groene omranding Voorstel: 60,61,63,64 idem

Gebouw Gr. Heidekamp	Onderdeel	Kleurcode	Opmerkingen
65,67,68,69,70,71,72 ,73,74	ramen houten kozijnen windveren deuren stalen kozijnen	1647 Herfst&Helder F2.15.55 F2.15.55 K2.40.30 C4.30.40	
65,67,68,69,70,71,72 ,73,74	luiken zandloper groen luiken achtergrond creme achterkant luiken rood	K2.40.30 F2.15.75 C4.30.40	 65,67 hebben zandloper Voorstel: 68,69,70,71,72,73,74 idem
75	alle houtwerk	ON.00.36	
75	luik rookkanaal	ON.00.36	
	latere ramen/kozijnen	F0.10.80	
E1	alle houtwerk	9300	Dekkende beits Wijzonol
P1-P2	alle houtwerk	FN.02.57	